

EPESO

Jesus hã h'yy ka'eeh do Epeso häd näng do panang
bã habong do hã Paw-Ro ma erih do hahÿÿh

Kedëng do ky n'aa hahÿÿh

1 Paw-Ro ÿ ti hÿÿh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa Kristo Jesus mejũũ do see ÿ hado däk doo. ÿ edëng bëeh, Epeso panang bã habong do tsyt hë P'op Hagä Do wë kasëew hõm doo, Kristo Jesus hã h'yy kata däk doo, ta hã h'yy kanerét doo.

²Ãã karën P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyky Do na-ããj hë ky en'yym bë hã. Ãã karën baad bë rah'yyb en'yym.

Kristo hyb n'aa ji P'op Hagä Do ky n'aa edëng do ky n'aa hahÿÿh

³Taw'ããts hë ji j'aa etsë P'op Hagä Doo, ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né ta ti tabag'ããs doo bã ër taky n'aa edëng do sahõnh hë baad hadoo doo me, hÿ pong jé hana doo me, badäk hahÿÿ bã naa nadoo doo me. Ër taky n'aa edëng, Kristo hã ër h'yy kata däk tabanoo do hyb n'aa. ⁴Hahÿÿ da tabad'oo ër hã: Sahõnh hë badäk hahÿÿ tapahuunh do pooj jé, Kristo hyb n'aa ër tabasëew hõm ta wë. Ër tabasëew hõm tsyt hë, nesaa do mahãnh, baad had'op doo da ër babok hyb n'aa ta matym gó. Ër takamahãh do hyb n'aa, ⁵sahõnh hë tapahuunh do pooj jé, Jesus Kristo hyb n'aa ër hã tah'yyb däng, ta taah ër bahadoo hyb n'aa kä. Tii d' tawén d'oo, tii da tah'yyb däng do hyb n'aa, tii da takarën do hyb n'aa. ⁶Ta wë ër tabasëew hõm, ta taah ër bahado däk tabanoo na-ããj hë, tak'ëp taky enyym do hyb n'aa ji j'aa etsë hyb n'aa ta hã. Baad ër wë taky enyww hõm ta T'aah hyb n'aa, takamahãh doo. ⁷Ta T'aah hyb n'aa, ta T'aah majyyw me ër tabed'ëep nesaa do mahãnh. Ta T'aah ër hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa, tabawug hõm nesaa do ër h'yyb tym gó hanäng doo. Tii d' tawén d'oo, tak'ëp taky enyym do hyb n'aa. ⁸Tak'ëp né hë ër wë taky enyww hõm. Sahõnh hã ër tah'yy gan'yyh, sahõnh hã ër h'yy kadaw'uuh tan'oo bã. ⁹P'op Hagä Do karën do hyb n'aa tametã wät ër hã nyy da tah'yyb däng tabad'oo Kristo hyb n'aa. Pooj jé, dooh hapäh pé tah'yyb däng doo. ¹⁰Hahÿÿ ti P'op Hagä Do h'yyb däng tabad'oo: Tah'yyb däng do noo gó kajaa bã kä, sahõnh hë, hÿ pong jé habong doo, badäk hahÿÿ hã habong do na-ããj hë, séd hã da tabata däk, sahõnh hë sa nu gabóg Kristo bahado däk hyb n'aa kä.

¹¹ Kristo hyb n'aa, ãã P'op Hagä Do asëew hõm ta karapee ãã bahadoo hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo, p'ooj ub tah'yyb däng do hyb n'aa tii da ãã hã tabad'oo. Takarën doo da né hë P'op Hagä Do moo wät sahõnh hë. ¹² ãã tabasëew hõm ta wë, P'op Hagä Do kabaj'aa do ãã j'aa etsë hyb n'aa, ãã pooj jé Kristo hã h'yy kae däk doo. ¹³ Kristo hyb n'aa, bë hã na-ããj hë taban'oo däg kãn ta karapee bë bahadoo hyb n'aa hÿÿ kä. Baad hadoo do ky n'aa, ji tabed'ëep do panyyg n'aa hanäm do bë maa napäh bä, Kristo hã bë h'yy kae däk bä kä, bë hã taban'oo däg kãn ta Sahee taky n'aa enooh do paah. ¹⁴ Ta jawén, ta karapee P'op Hagä Do baad tabed'ëep noo gó kajaa bä kä, ër gadoo da sahõnh hë ër hã taky n'aa enooh doo. Pooj jé dó ër hã tabanoo ta Sahee, ta jawén ër gadoo do metëe n'aa. Sahõnh hë ta ti tawén d'oo, ta kabaj'aa do ji j'aa etsë hyb n'aa.

**Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa Paw-Ro
ky n'aa etsëe do ky n'aa hahÿÿh**

¹⁵ Ti hyb n'aa, ÿ ky n'aa napäh bä Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyik Do hã bë h'yy kae däk doo, sahõnh hë ta hã h'yy ka'eeh do bë kamahän ÿ ky n'aa napäh bä na-ããj hë, ¹⁶ ÿ paa du doo P'op Hagä Do hã ÿ j'aa etsë bë hyb n'aa. Dooch ÿ eréd bä bë hyb n'aa P'op Hagä Do ÿ j'aa etsë doo. P'op Hagä Do hã ÿ ky n'aa etsëe bä, bë ÿ ky n'aa ets'ëe had'yyt hë. ¹⁷ P'op Hagä Do ër Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ër Yb tak'ëp kabaj'aa doo, tak'ëp baad hadoo do hã ÿ ky n'aa etsëe, ta Sahee me bë tah'yy gan'yyh hyb n'aa, bë hã tagahoot hyb n'aa na-ããj hë, baad P'op Hagä Do bë bahapäh hyb n'aa kä. ¹⁸ Bë hyb n'aa ÿ ky n'aa etsëe, bë h'yy kadaw'uuh P'op Hagä Do an'oo bä, bë hapäh hyb n'aa ny hadoo do baad hadoo do ta jawén bë gadoo do pan'aa bë P'op Hagä Do wén naëej wät.^a ãã karën bë bahapäh tak'ëp hajõng doo, tak'ëp hetsooh do ta karapee tsyt hë ta wë kasëew bong do sa hã taky n'aa enooh doo, ta jawén ragadoo hyb n'aa. ¹⁹ ãã ky n'aa etsëe na-ããj hë bë bahapäh hyb n'aa, tak'ëp sahõnh hë bahänh hadoo do ta hejój ëer, ta hã h'yy ka'eeh do hã tanoo doo. Ti né hë ta ti ta hejój tak'ëp ta kabaj'aa doo me tametëeh doo, ²⁰ dejëp do mahang Kristo ganä wät tan'oo bä. Ta ti hejój me né hë, hÿ pong jé, ta hub

^a **1.18** Badagyp do hadoo doo gó ji bawät nä noo gó, ji P'op Hagä Do naëenh Jesus hã ji h'yy ka'eeh hyb n'aa, edëb had'yyt do takarën tabanoo do hyb n'aa ji hã. Hajõng baad hadoo do na-ããj hë takarën tabanoo ji hã.

hadäk hēnh, takaweh'ēeh doo bä, Kristo basooH P'op Hagä Do an'oo bä, ²¹ sahōnh hē kabaj'aa do ji nahapäh do sa bahānh, sahōnh hē bag'ääs do ji nahapäh do sa bahānh, sahōnh hē hejój enäh do ji nahapäh do sa bahānh, sahōnh hē mejüü do ji nahapäh do sa bahānh Kristo bahado däk hyb n'aa kä. Sahōnh hē hyb n'aa jewyk doo, da hē habong doo, ta jawén habong do na-ääj hē, sa bahānh hyb n'aa jawyk Kristo bahadoo P'op Hagä Do an'oo bä na-ääj hē. ²² Sahōnh hā Kristo mejüü P'op Hagä Do an'oo bä, sa hā taj'aa ketsēe däk do hyb n'aa. Sahōnh hē ta hā h'yy ka'eeh do sa nu gabóg Kristo, P'op Hagä Do an'oo bä. ²³ Kristo hā h'yy ka'eeh doo, Kristo hub hadoo, ta tsyym hadoo, ta moo hadoo. Sa hyb n'aa baad sahōnh hē takaja däk Kristo wē, ta hā rakata däk hyb n'aa. Kristo né hē ti sahōnh hē baad takaja däk hanoo doo.

2 Bēeh, dejep do hadoo bē h'yyb tym p'ooj ub P'op Hagä Do hā, tamejüü do bē ky nadaheeh do hyb n'aa, baad nadoo do bē moo bok do hyb n'aa na-ääj hē. ² Nesaa do bē moo heb'ooH paah, badäk hahÿÿ hā habong do P'op Hagä Do hā h'yy kana'eeh do rabahed'oo doo da né hē. Ti noo gó bē paa ky daheeh Nesaa Do Yb, karap'aar h'yyb nesaa do wē hā habong do sa wahē n'aa, P'op Hagä Do hā ky nadah'eeh do sa h'yyb mejüü doo. ³ Ää na-ääj hē, ää sahōnh hē, ky nadah'eeh do sa da h'yyb hadoo paa ääh, Jesus hā ää h'yy kana'eeh nä bä. Nesaa do ää hub karēn do jawén, ää h'yyb säg karēn do jawén na-ääj hē ää babok paah. Nesaa hyb n'aa ji h'yyb ji henäng noo gó naa, ää na-ääj hē P'op Hagä Do rejää paawä, sahōnh hē ta wób sa nemuun.

⁴ Ti hado né paawä, P'op Hagä Do tak'ep ji tat'yyd mehīin doo, tak'ep er takamahän do hyb n'aa ⁵ er tabedēeb wät hadoo Kristo sii er dejep do hadoo noo gó. Dajep hadoo paa eer, P'op Hagä Do mejüü do er ky nadaheeh do hyb n'aa. (Jääm hē bē hā taky ennym do hyb n'aa bē tawén edēeb wät nesaa do mahānh. Dooh bē hanaa tado bä tii.) ⁶ Kristo sii er ganä wät hadoo tan'oo bä, Kristo Jesus sii hÿ pong jé er bat'oonh hadoo tan'oo bä na-ääj hē, ^b Kristo hā er h'yy kata däk do hyb n'aa. ⁷ Tii d' tawén d'oo, tak'ep, sahōnh hē bahānh hadoo do taky ennym do hÿ jawén sahōnh hā takametēeh hyb n'aa. Er hā Kristo Jesus bad'oo do hā kametä däk tak'ep ji wē taky ennym doo. ⁸ Jääm hē bē hā taky ennym do hyb n'aa bē tedēeb wät nesaa do mahānh, bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa

^b 2.6 Ta sii er bag'ääs hyb n'aa, ta sii hÿ pong jé er bat'oonh tan'oo bä.

ta hã. Dooh bë hanaa tado bã tii. P'op Hagã Do anoo tii, ji matym n'aa hadoo. ⁹Dooh baad hadoo do ji moo wät do hyb n'aa ji tawén ed'ëep, ji daaj hẽ ji hã hẽ ji h'yy kasabé mahãnh. ¹⁰P'op Hagã Do mo haj'aa ëër. Papuuj ër tapehuunh Kristo Jesus hyb n'aa, baad hadoo do ër moo bok hyb n'aa hÿÿ kä. P'op Hagã Do enyyw däk paa ër pooj jé ta ti baad hadoo do ër moo bok do pan'aa.

**Séd rah'yyb hedo däg kãn sahõnh hẽ Kristo
hã h'yy ka'eeh do ky n'aa hahÿÿh**

¹¹Ti hyb n'aa, bëeh, Judah buuj nadoo doo, “Masuuj noo byyh kanehõk do” bë ramaneëenh do Judah buuj hã, sa daaj hẽ “Masuuj noo byyh kehõk do” rakamaneëenh do hã, bë hyb n'aa newë nyy da pooj jé bë babok do paah. (Ta ti Judah buuj bad'oo doo, sa daaj hẽ sa hã hẽ ramoo bok do tii.) ¹²Ti noo gó, dooh Kristo bë hapëë bã. Dooh Isaraéw buuj, P'op Hagã Do karapee uuh bë do bã. Dooh bë gado bã ti noo gó Isaraéw buuj sa hã P'op Hagã Do ky n'aa enooh doo, sa uuh bë nadoo do hyb n'aa. Badäk hahÿÿ bã bë baboo né paawã, dooh baad hadoo do bë gada pé ti noo gó, daap bë babok, dooh P'op Hagã Do bë hapëë bã ti noo gó. ¹³Hÿÿ kä, Kristo Jesus hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bëeh, pooj jé dawëë P'op Hagã Do mahãnh habong doo, p'eets hẽ, ta wë bë tamana kãn, Kristo ji hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa.

¹⁴Kristo né ti hanoo, Judah buuj, Judah buuj nadoo do rakamanajë bong hyb n'aa. Séd uuh hẽ ër bahado däk tan'oo bã kä. Pooj jé ti anäng ta baa besuu n'aa hadoo, sa h'yyb gó Judah buuj dooh ragado bã Judah buuj nadoo do hanoo doo. Dooh séd rah'yyb hedo bã pooj jé, rakamaj'ii paah. Hÿÿ kä Jesus ado hõm ta baa besuu n'aa hadoo doo. ¹⁵Hahÿÿ d' tabad'oo tii: Ji hyb n'aa tadajëp do hyb n'aa, dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk doo, hajõng hedoo do hã ji tamejũũ do hyb n'aa tado wäd bã P'op Hagã Do ji tagadoo, Kristo an'oo bã. Tii d' tawén d'oo papuuj hadoo do takarën. Takarën sét rabahado padëek Judah buuj Judah buuj nadoo doo, ta hã rah'yy kata däk do hyb n'aa. Tii d' tabad'oo do hyb n'aa, tado hõm rakamaj'ii doo. ¹⁶B'aa kajatsëk do hã tadajëp do hyb n'aa, tado hõm kãn rakamaj'ii doo. P'op Hagã Do najiis rabahado padëek tan'oo bã, b'aa kajatsëk do hã tadajëp do hyb n'aa. Dooh ta maj'ii rahado boo bã tan'oo bã, ta hã h'yy ka'eeh doo. ¹⁷Kristo ewäd hyng, ta ky n'aa hanäm do ji tamaher'oot hyb n'aa. Ta ky n'aa hanäm do an'oo bã h'yyb nyyw gó ji bawät P'op

Hagä Do wë, ta wób sa wë na-ããj hë. Bë hä, dawëë P'op Hagä Do mahãnh habong do paa hä, ãã Judah buuj hä, P'op Hagä Do ky n'aa napäh do hä na-ããj hë tamaher'ood wät ta ti ky n'aa. ¹⁸Hÿÿ kä Kristo hyb n'aa, sahõnh hë ëër, Judah buuj, Judah buuj nadoo do na-ããj hë, ër hajaa ër ana bä ër Yb hÿ pong jé hawät do matym gó,^c sét ub ta Sahee hyb n'aa, ër gadoo doo.

¹⁹Ti hyb n'aa kä, bëëh, Judah buuj nadoo doo, dooh ta wób buuj bë do wäd bä. P'op Hagä Do karapee uuh né hë bë hÿÿ kä. P'op Hagä Do taah né hë bëëh, ta wób sa nemuun. ²⁰Tsäng s'ëëb, tób pan'aa ta hejój n'aa jó ji at'ëëg häng do hadoo bëëh. Jesus mejüü doo, Jesus ky n'aa rod na-ããj hë, ta ti tób hejój n'aa hadoo. Pä yb, sahõnh hë tób mesoo doo, Kristo Jesus né hë tii. ²¹Sahõnh hë ëër, ër h'yy kata däk Kristo hä. Kristo hyb n'aa, p'op gadat'ëë sëëk do hadoo tób pan'aa hadoo do ëër, P'op Hagä Do tób n'aa hadoo ër bahadoo hyb n'aa, tsyt hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë kasëew däk doo. ²²Kristo hä bë h'yy kata däk do hyb n'aa, bëëh, Judah buuj nadoo doo, bë na-ããj hë séd hä bë h'yy kata däk sahõnh hë Jesus hä h'yy ka'eeh do wób sa sii, P'op Hagä Do tób n'aa hadoo ër bahadoo hyb n'aa kä. Ta Sahee ër mahang tabawäd kãn.^d

3 Ti hyb n'aa kä, ÿÿh, Paw-Ro, Judah buuj nadoo do hä Kristo Jesus ky n'aa ÿ ma metëëk do hyb n'aa ÿ radawäts gëët doo, ÿ ky n'aa etsëë bë hyb n'aa.

P'op Hagä Do h'yyb däng do Paw-Ro hä takametä däk do ky n'aa hahÿÿh

²Hä ÿ P'op Hagä Do anoo, bëëh, Judah buuj nadoo do ÿ ma metëëk hyb n'aa ji wë taky enyym do ky n'aa. Hä ÿÿ, bë ky n'aa napäh hä ÿ tan'oo däk doo. ³Ta h'yyb däng doo, pooj jé ji nahapäh nä do P'op Hagä Do metä wät hä ÿÿ. Ganapog is doo me bë ÿ ma erii däk ta ti ky n'aa hä nag'aap hë. ⁴Bë ner'ood bä, bë hyb n'aa matakä bä, bë hapäh da, baad ÿ bahapäh Kristo ky n'aa pooj jé ji nahapäh doo. ⁵P'ooj ub, ji wahë maküü hä dooh P'op Hagä Do metä bä paa nyy da tah'yyb däng tabad'oo doo, da hë ta Sahee me Jesus mejüü do sa hä, ta ky n'aa rod sa hä na-ããj hë tametëëh do pénh. Tsyt hë ta wë tasëew hõm do sa hä tametä kãn. ⁶Hahÿ

^c 2.18 Ji ky n'aa ets'ëë bä tii, ji ma ejãm bä, P'op Hagä Do ji j'aa etsëë bä na-ããj hë.

^d 2.22 Hahÿ tahanäng pé ti tég nad'ëëd is do 20, 21, 22 hä kerii däk doo: Sét ken'yyh sahõnh hë ëër, ër ky daheeh Kristo ky n'aa Jesus mejüü doo, ta ky n'aa rod na-ããj hë ër hä rama met'ëëg wät doo. Kristo hyb n'aa né hë séd hä ër h'yy kata däk. P'op Hagä Do karapee, tsyt hë ta wë kasëew bong do ër bahado däk Kristo an'oo bä. Ta Sahee me P'op Hagä Do awät hÿÿ kä ër mahang.

ti da hē tametēeh doo: Jesus ky n'aa hanām do ragado bā, sēd hā rah'yy kata dāk Kristo Jesus hā. Ti hyb n'aa kā, Judah buuj nadoo do ragadoo da Judah buuj sii P'op Hagä Do sa hā taky n'aa edēng doo. Sēt hē Jesus hub hadoo rabahado padēek Judah buuj sa sii. Sēt né hē P'op Hagä Do karapee rabahado padēek. Judah buuj sa sii ragadoo da hỹỹ kā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo.

⁷P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa wē yỹ, ta hejój hā y tabanoo do hyb n'aa, hā y taban'oo dāk ta ti ky n'aa hanām do panäg n'aa y bahadoo hyb n'aa. ⁸Sahōnh hē P'op Hagä Do karapee sa yd jé had'os do né paawā yỹh, P'op Hagä Do anoo hā yỹ, Judah buuj nadoo do sa hā y maher'oot hyb n'aa Kristo tak'ēp ky enyym doo, tak'ēp kabaj'aa do ky n'aa. Dooh ji haja bā baad ji h'yy kadawuung bā Kristo wē hanäng do hā. Jāām hē ta uuh hā ji h'yy kadaw'uuh, tak'ēp ta bahānh baad tabahadoo do hyb n'aa. ⁹P'op Hagä Doo, sahōnh hē mo haj'aa näng doo, hā y tabanoo ta wób y maher'oot hyb n'aa nyy d' tabad'oo tah'yyb däng doo, p'ooj ub sahōnh hē badāk hahỹỹ bā habong do paa hā tamanetēeh doo, ta h'yyb gó tenām doo. ¹⁰Tii d' P'op Hagä Do wén d'oo, hỹỹ kā, Jesus hā h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa kametä dāk hyb n'aa wē hā habong do kabaj'aa do sa hā, wē hā bag'āās do sa hā na-āāj hē, P'op Hagä Do h'yy ganäng sahōnh hē hā. ¹¹P'ooj ub, sahōnh hē tadu dahäng do pooj jé P'op Hagä Do h'yyb gó tabanyy dāk doo da né hē tabadoo kán ta tii, Kristo Jesus, Ęr Wahē N'aa bad'oo do hā. ¹²Kristo hā Ęr h'yy kata dāk do hyb n'aa, ta hā Ęr h'yy ka'eeh do hyb n'aa na-āāj hē, h'yyb neỹỹm doo me Ęr hajaa Ęr ana bā P'op Hagä Do matym gó Ęr ky n'aa ets'ēē bā, Ęr ma ejām bā. Dooh ge'ỹỹm pé ji. ¹³Ti hyb n'aa y ętsēē bē hā, bē h'yy gejë hōm manāh, nesaa do y radawäts gēēt doo bā bē hyb n'aa y ahoop do hyb n'aa, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā ta ti y ahoop doo. Taw'āāts hē bē tsebee ta ti hyb n'aa.

¹⁴Ti hyb n'aa kā, taron y nu paa me y bahyy häng Ęr Yb hỹ pong jé hawät do wē, bē hyb n'aa y ky n'aa etsēē hyb n'aa. ¹⁵Ta ti Ęr Yb an'oo bā hỹ pong jé habong doo, sahōnh hē badāk hahỹỹ hā habong do na-āāj hē rababok hyb n'aa. ¹⁶Tak'ēp Ęr Yb kabaj'aa, tak'ēp baad ub. Ti hyb n'aa y ky n'aa etsēē ta Sahee me bē tah'yyb hej'oonh hyb n'aa. ¹⁷Āā ky n'aa etsēē na-āāj hē bē h'yyb gó Kristo bawäd had'yyt hē hyb n'aa, ta hā bē h'yy ka'eeh do hyb n'aa. Āā ky n'aa etsēē bēeh, baad had'yyt hē bē kamahānh hyb n'aa, kamahānh gó sahōnh hē bē moo bok hyb n'aa, ¹⁸sahōnh hē P'op Hagä Do karapee wób sa sii baad bē h'yy kadaw'uuh hyb n'aa tak'ēp baad had'op ji

Kristo kamahãn do hã. ¹⁹Ãã karën paawã bë bahapãh ta ti ji Kristo kamahãn doo, dooh né paawã ji haja bã sahõnh hẽ ji hapëë bã, ta bahãnh baad ub tabahadoo do hyb n'aa. Ji hã takamahãn do bë bahapãh ÿ wén karën, baad bë h'yyb gó P'op Hagã Do bawät hyb n'aa, P'op Hagã Do bawät doo da né hẽ bë baboo däk hyb n'aa kã.

²⁰Ta hã ër hajaa ër ky n'aa etsëë do bahãnh, ër hajaa ër hyb n'aa newëë do bahãnh tak'ëp P'op Hagã Do hajaa tamoo wät ër mahang, ta hejój me ër h'yyb gó hawät doo me. ²¹Ãã karën Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, Kristo Jesus hyb n'aa na-ããj hẽ P'op Hagã Do kawehëë däg had'yyt hẽ. Ýÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ããts hẽ.

P'op Hagã Do karën doo da ji bawät do ky n'aa hahÿÿh

4 Ti hyb n'aa, ýÿh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky n'aa ÿ ma metëëk do hyb n'aa ÿ radawäts gëët doo, tak'ëp ÿ betsëë bë hã P'op Hagã Do ta wë tats'yyt do sa hã takarën doo da né hẽ bë babok. ²Taw'ããts hẽ dooh né hẽ bë h'yy kasabé bã. Taw'ããts hẽ kaja hẽ denaa hẽ bë h'yyb bë mahüüm ta wób sa wë. Nayyw hẽ bë kawajããn manãh. Taw'ããts hẽ kamahãn gó bë gadoo, ta wób bë ganen'aak do ramoo boo né paawã bë hã. ³Séd ër h'yyb hedo däk P'op Hagã Do Sahee an'oo bã. Ti hyb n'aa taw'ããts hẽ bë hyb n'aa tam'aaah, h'yyb nyw gó had'yyt hẽ bë babok ta wób sa wë, tanahãnh hyb n'aa séd bë h'yyb hedoo doo. ⁴Sét né hẽ Jesus hub hadoo ëër, ta hã h'yy ka'eeh doo. Sét né hẽ P'op Hagã Do Sahee ër gadoo doo. Ti hadoo na-ããj hẽ, sét né hẽ baad hadoo do bë gada do ta jawén bë gadoo do pan'aa, bë P'op Hagã Do wén naëëj wät. ⁵Sét né hẽ ër Wahë N'aa, Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo. Sét né ër h'yy ka'eeh doo. Sét né hẽ ër nu gahem'uun doo. ⁶Sét né hẽ P'op Hagã Doo, sahõnh hẽ ta hã h'yy ka'eeh do sa Yb, sahõnh hẽ tabag'ããs doo, sahõnh hã moo wät doo, sahõnh hẽ ër h'yyb gó hawät doo.

⁷Tii d' tahado né paawã, sét nado ër hã tanoo do ër hajaa doo. Kristo h'yyb däng doo da, sahõnh hẽ sa hã tabanoo ji hajaa do P'op Hagã Do Sahee anoo doo. ⁸Ti hyb n'aa né hẽ hahÿÿ da P'op Hagã Do kyy kerih do her'oot paah:

“P'op tabasëëk noo gó,
duu hënh rabana ta majĩ wób tameso padëëk do tan'oo bã.
Tii bã sa matym n'aa taban'oo däg kãn ta karapee hã.”^e

^e 4.8 Saaw-Mo 68.18

⁹(Hahỹ̃ d' tahanäng pé ti p'op tabasëek doo: Tabasëek do pooj jé badäk hahỹ̃ bä Kristo bewäd hyng. ¹⁰Ti né hē ti hỹ̃ pong jé hasëek do sahõnh hē sa bahãnh tabahado däk hyb n'aa, sahõnh hē tabag'ãas hyb n'aa kä.) ¹¹Ti né hē ti ta wób hã tabanoo ta mejũũ do rabahadoo hyb n'aa. Ta wób hã tabanoo P'op Hagä Do Sahee sa hã metëeh do her'oot doo. Ta wób hã tabanoo ta panyyg hanäm do jé pad'yyt hē rabaher'ood hõm hyb n'aa. Ta wób hã tabanoo Jesus hã h'yy ka'eeh do sa hagã n'aa, sa ma matëg rabahadoo hyb n'aa. ¹²Ti hadoo pé tawén noo sa hã, P'op Hagä Do karapee ramasa hyb n'aa, takarën do ta karapee rahajaa ramoo bok hyb n'aa. Tii d' tawén d'oo na-ãäj hē, Kristo hã h'yy ka'eeh do rah'yy kahej'oonh hyb n'aa, baad rah'yy ka'eeh, baad raky dahé magyys hē hyb n'aa, ¹³sahõnh hē ëer, séd hã ër h'yyb hedo däg kãn hyb n'aa ër h'yy kaha'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do T'aah ër hapäh do hyb n'aa. Aj'y y h'yyb mapëë däk do hadoo ër bahado däk tii bä, Kristo hado däk né hē ër bahadoo hyb n'aa kä. ¹⁴Tii bä, dooh karepé ër hado boo bä kä. Dooh h'oo t'aah hadoo ër hado boo bä, jé pad'yyt hē maadaka maeh do mahũũm doo, jé pad'yyt hē bah'ood ahëm hõm doo. Dooh ajyy ji hã wad'ii doo, h'yy kamep'ëeh doo me panyyg hahup nadoo do rama mehet'ëek do ër ky dahé wäd bä, y hanäng péh. ¹⁵Hỹ̃ kä, taw'ãäts hē kamahã gó ër ber'oot ër maa newëë baad hadoo do ky n'aa, sahõnh hē ta tii hã ër h'yyb mepëë däk hyb n'aa, Kristo hadoo ër bahado däk hyb n'aa kä. Ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg né ti Kristo. ¹⁶Ta hub hadoo ëer. Sahõnh hē ji hã hanäng doo, ji tsyym hedoo doo, ji moo hedoo doo, ji jarãã masoo baad tabahadoo hyb n'aa. Sahõnh hē ji hã hanäng do baad rado bä, baad ub tii bä ji, ji hejoonh. Ti hadoo ër hã, Jesus hã h'yy ka'eeh do hã: Kamahã gó ër sahõnh hē ër moo boo bä Kristo, ër nu gabóg, sét ken'yyh ër hã tanoo doo, tii bä ër da h'yy kahej'oonh, baad ër h'yy kae magyys hē, baad ër ky dahé magyys hē.

¹⁷Ti hyb n'aa, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó tak'ëp péj bë y mejũũ, P'op Hagä Do sa h'yyb gó nahapäh do rababok doo da bë aboo boo manä wäd! Daap hadoo do rahyb n'aa newëë do jawén rababok tii. ¹⁸H'yy gatamah baad hadoo do hã. Nabuj keh'ũũm do hyb n'aa, dooh rah'yy kadawuung bä, dooh rah'yy gah'ood bä P'op Hagä Do hã. Ti hyb n'aa dooh rahapëë bä na-ãäj hē papuu gó ji awät doo, ji hã P'op Hagä Do anoo doo. ¹⁹Rawao däk nesaa do ramoo bok do hã. Ti hyb n'aa dooh ranu mebyy wäd bä nesaa do ramoo bok do hã. Sa h'yyb karën do jawén rababoo had'yyt hē.

Hajōng hedoo pé nu meby n'aa nāng do ramoo boo had'yyt hē. Dooh rah'yy keba bā ta ti hedoo do hā. Kah'ūūm ta ti nesaa do rakarēn doo. ²⁰Bēē kā, dooh ta ti rababok doo da bē aboo boo bā do hyb n'aa Kristo bē wén hapēē dāk bē h'yyb gó. ²¹Bē ky n'aa napāh né hē Kristo ky n'aa. Bē āā ma met'ēēg wāt nyy da takarēn bē babok, ta hā bē h'yy kata dāk do hyb n'aa. Baad hadoo do ky n'aa Jesus hanaa bē āā ma met'ēēg wāt doo. ²²Bē āā ma met'ēēg wāt, bē beréd hōm hyb n'aa pooj jé bē babok do paah, ji h'yyb karēn do ji tawadii do hyb n'aa baad nado wād doo. ²³Bē āā ma met'ēēg wāt, bē an'oo bē P'op Hagā Do h'yyb wareem. ²⁴Bē āā ma met'ēēg wāt, bē gadoo hyb n'aa kā bē h'yyb tym papuuj, P'op Hagā Do mo haj'aa ta da hadoo tabahadoo hyb n'aa. Baad had'op ji bawāt, P'op Hagā Do karēn doo da ji bawāt ta ti an'oo bā. Baad hadoo do hanaa ta tii da ji bawāt doo.

²⁵Ti hyb n'aa bē noo kanesa manāh. Taw'āāts hē bē noo gehub bē da hadoo do sii bē er'ood bā, séd uuh ér sahōnh hē ér bahadoo do hyb n'aa. ²⁶Bē kawaj'āān bā, bē an'oo manā baad nadoo do bē moo boo ta ti hyb n'aa. Kawaj'āān bē hyb n'aa hūūm manāh. Bē h'yyb ehód manā bē kawaj'āān doo. ²⁷Bē an'oo manā ta tyw n'aa Dijab^f hā, bē tah'yyb natatuk hyb n'aa.

²⁸Pooj jé hets'ēēk doo, taw'āāts hē dooh tetsēēg wād bā. Taw'āāts hē tamoo wāt hỹỹ kā, ta wē tabanāng hyb n'aa, wē bedoh do tamasa hyb n'aa kā.

²⁹Bē esog manā nesaa do ta wób h'yyb rejāā doo. Jāām hē baad hadoo doo, ta wób masa do bē her'ood. Ji da hadoo do h'yy katón bā, ji h'yyb en'yym ji her'oot doo me. Tatsebee bā, tsebé doo me ji ber'oot. Ti hōm do had'yyt hē. Tii d' bē bad'oo baad tanu dāng hyb n'aa maa new'ēē do sa hā. ³⁰Bē er'ood manāh, bē moo boo manā na-āāj hē P'op Hagā Do Sahee h'yy katón hanoo doo. Ta Sahee P'op Hagā Do anoo dó ér hā, ér ta karapee tametēēh hyb n'aa. Tanoo dó ér hā baad ér tabed'ēēp bā kā. ³¹Taw'āāts hē bē eréd hōm sahōnh hē bē manabaan doo, h'yy ganapūū doo, ji kawaj'āān doo, ky ked'aak doo, ta see ji ky n'aa rejāā do na-āāj hē. Taw'āāts hē bē eréd hōm né hē bē da hadoo do bē pan'aa takyyk doo.

³²Taw'āāts hē h'yyb nyyw gó bē gadoo ta wób. Taw'āāts hē bē t'yyd mehīn bē da hadoo doo. Taw'āāts hē bē mabaan hōm baad

^f 4.27 Gereg kyy me ramaneēēnh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanāng pé ti Dijab.

nadoo do ta wób bë hã rabad'oo doo, nesaa do bë moo bok do paah Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do mabaan hõm doo da né hẽ.

5 Ti hyb n'aa, taw'ääts hẽ P'op Hagä Do bad'oo doo da né hẽ bë bad'oo, ta taah tak'ëp takamahãn do bë bahadoo do hyb n'aa. ²Taw'ääts hẽ kamahãn gó bë babok, Kristo ër takamahãn doo da né hẽ, ta daaj hẽ takan'oo däk doo, ër hyb n'aa tadajëp hyb n'aa. P'op Hagä Do h'yy gadajang Jesus hã, ta daaj hẽ takan'oo däk do hyb n'aa ër hyb n'aa tadajëp noo gó.

³Bë aã manä bë ÿÿm nadoo do sii, bë patug nadoo do sii. Bë moo boo manä nesaa do nu meby n'aa näng do bë hã hanäng doo me. Bë hyb n'aa hũm manä bë ma. Tabad'op hẽ ti hedoo do bë moo boo manäh. Dooh bë er'ood bë da hadoo do sii ta ti hedoo do ky n'aa. Dooh tii da P'op Hagä Do karapee tsyt hẽ ta wë tasëew hõm do raboo bä. ⁴Bë er'ood manä nesaa do nu meby n'aa näng doo. Daap hadoo do na-ãäj hẽ, taw'ääts hẽ dooh bë her'ood. Taw'ääts hẽ dooh bë ky masuuj bä nu meby n'aa näng doo me ta wób rakawew'aam hyb n'aa. Dooh tii da rer'ood bä Jesus hã h'yy ka'eeh doo. Taw'ääts hẽ hahÿÿ da bë bad'oo: P'op Hagä Do wë ër tsebé baad hadoo do ër hã tanoo do hyb n'aa. ⁵Baad ÿ karën bë bahapäh hahÿÿh: Sa ÿÿm nadoo do sii, sa patug nadoo do sii he'ÿÿh doo, nesaa do nu meby n'aa näng do sa hã hanäng doo me ramoo bong doo, sa ma rahyb n'aa h'ũm do na-ãäj hẽ, dooh ragado bä Kristo P'op Hagä Do daheeh rabag'aäs doo bä. Sa ma rahyb n'aa h'ũm doo, kabarii hã h'yy kaha'eeh do hadoo, sa ma hã rah'yyb padëek do hyb n'aa. Dooh P'op Hagä Do hã rah'yy kae heh'äät ta tii. ⁶Bë gado manä ky kamep'ëeh doo me bë rakarën bä bë rawad'ii bä, ji hajaa nanäng nesaa do ji moo wäd bä raheer'ood bä. Ta ti hedoo do hyb n'aa né hẽ P'op Hagä Do rejãä da nabuj keh'ũm doo. ⁷Ti hyb n'aa sa da bë h'yyb hedo manäh.

⁸Badagyp do hadoo doo gó bë babok paah. Hÿÿ kä ta bag hadoo doo gó bë baboo däk Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã bë h'yy kata däk do hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ ta bag hadoo doo gó né hẽ bë babok. ⁹Ta bag gó ji awäd bä, baad ji ky ennym, baad hadoo do P'op Hagä Do karën do ji moo wät, dooh ji noo kanesa bä, dooh ji wad'ii bä. ¹⁰Baad bë hyb n'aa newë, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do hã bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa. ¹¹Bë moo boo manä badagyp do hadoo doo gó habok do ramoo heb'ooh doo. Dooh baad hadoo do ta ti hanaa. Bë maher'ood sa hã, bë metäh sa hã, baad nado rabahapäh hyb n'aa ta ti badagyp hadoo doo gó moo

kahew'eët doo. ¹²(Nu meby n'aa näng kejën doo gó ramoo heb'oooh do ky n'aa ji her'ood bä.) ¹³⁻¹⁴Ti hadoo né hē, sa hã ji maher'ood bä, ji metä bä sa hã nyy da P'op Hagä Do karën ji hã, nesaa do né hē ti ramoo bok doo, rabahapäh da tii bä. Ta bag banäng bä ji manyyh do badagyp doo gó kejën do hadoo tii. Ta bag metëeh, ji bahapäh da ny hadoo ta tii. Ti hyb n'aa hahÿÿ da ta wób sa kyyh:

“Ty gawëej däg hahÿÿh do òm.

Ganä da dejëp do mahang hawät do òm.

Tii bä Kristo bag adäng da a hã.”^g

¹⁵Ti hyb n'aa, taw'ääts hē baad bë hyb n'aa matakä nyy da bë babok. H'yy gatamah do rababok doo da bë aboo manäh. Taw'ääts hē P'op Hagä Do karën do hã h'yy genäh do rababok doo da bë babok. ¹⁶Ta tyw n'aa nyy bä baad hadoo ji moo wät hyb n'aa, taw'ääts hē bë moo boo né hē baad hadoo doo, nesaa do jé pad'yyt hē takah'üüm kän do hyb n'aa da hē. ¹⁷Ti hyb n'aa bë h'yy gatema manäh. Taw'ääts hē bë h'yy kadaw'uuh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do hã. ¹⁸Bë eëg manä hejoooh do bë ba'oom hyb n'aa. Ji baoom do ji tah'yyb mahüüm nesa do ji her'oot, nesaa do ji moo wät hyb n'aa, ji tarejãã na-ããj hē. Taw'ääts hē P'op Hagä Do Sahee tii, bë an'oo baad bë tah'yyb mahüüm hyb n'aa. ¹⁹Tii bä, Saaw-Mo hã hanäng do kejäm do ky n'aa me, ta see pé P'op Hagä Do ji ma ejäm do ky n'aa me na-ããj hē bë maher'ood ta wób.^h Tii bä, bë h'yyb gó naa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë j'aa etsë, bë ma ejäm. ²⁰Tii bä, P'op Hagä Do Sahee bë tah'yyb mahüüm do hyb n'aa, taw'ääts hē ër Wahë N'aa Jesus Kristo häd gó had'yyt hē bë h'yy gadeja P'op Hagä Do ër Yb wë. Taw'ääts hē sahõnh hē hyb n'aa bë h'yy gadeja ta wë. ²¹Kristo bë weh'ëeh do hyb n'aa taw'ääts hē bë da hadoo do bë ky daheeh. Taw'ääts hē kawanajãã doo gó bë gadoo bë ramaher'ood bä.

ÿÿj hã tamaher'oot do ky n'aa hahÿÿh

²²ÿÿj, taw'ääts hē bë ky daheeh bë patug, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do bë ky daheeh doo da. ²³Ta ÿÿm nu gabóg ta patug,

^g 5.13 Gadagyp do hadoo doo gó habok doo, hahÿÿh do hadoo, dejëp do hadoo na-ããj hē P'op Hagä Do ranahapäh do hyb n'aa. Kristo ky n'aa ji gado bä ji ty gawëej däk do hadoo, ji ganä wät do hadoo.

^h 5.19 Ta wób ji h'yyb en'yyim hyb n'aa tii, sahõnh hē ratsebë hyb n'aa na-ããj hē.

Kristo, ta hã h'yy ka'eeh do sa nu gabóg hadoo doo da. Kristo hub hadoo do ta hã h'yy ka'eeh doo. Kristo sa h'yyb tym dëëb. ²⁴Taw'ãäts hë Kristo hã h'yy ka'eeh do ta hã raky daheeh doo da sahõnh hã sa ỹym raky daheeh sa patug.

Ajyy hã tamaher'oot do ky n'aa hahỹyh

²⁵Ajyy, taw'ãäts hë bë kamahãnh bë äj, Kristo ta hã h'yy ka'eeh do takamahãnh doo da, ta daaj hë sa hyb n'aa takan'oo däk doo, ²⁶tsyt hë ta wë tabasëew hõm hyb n'aa, baad sa hã tabenäm hyb n'aa. Ta ky n'aa hyb n'aa sa hã tabenäm. Naëng me tabenäm hadoo sa hã. ⁱ ²⁷Tii d' tawén d'oo, tak'ëp hanäm gó takarën ta hã h'yy ka'eeh do rababoo däg kãn, ta wë tagadoo noo gó. Takarën dooh hesus hedoo doo pé sa mahang hanäng. Takarën dooh baad nadoo do sa mahang hanäng péh. Tsytt hë nesaa do mahãnh, baad had'op doo da rababoo däk takarën. ²⁸Taw'ãäts hë ajyy rakamahãnh sa äj, Jesus bad'oo doo da né hë ta hã h'yy ka'eeh do wë. Taw'ãäts hë sa hã hë rakamahãnh doo da ajyy rakamahãnh sa äj. Jé ta ỹym kamahãnh doo, ta daaj hë ti takamahãnh ta hã hë. ²⁹Ta ti ỹ wén her'oot, dooh ta daaj hë, ta hub ty n'aa ges'yyk péh. Ji waa ji esoos ji bahejoonh hyb n'aa, baad ji hag'ãäs ji hub hã. Ti hadoo Kristo bad'oo ta hã h'yy ka'eeh do hã, baad ji tabahag'ãäs. ³⁰Sét ken'yhyh ëër, ta hub uuh hadoo ëër. ³¹Hahỹ da takerii däk Genesis hã: “Ti hyb n'aa kä m' aj'yy kä sa yb sa ỹyn mahãnh kä sa m'aa hënh kä, tagatëë hyb n'aa ta ỹym kä. Raketëë jawén paa bä sét rabahado padëëk ta ỹym daheeh”, ^j näng kerih doo. ³²Tak'ëp tabahetsooh ta ti kerih do ky n'aa see pooj jé ji nahapäh doo. Hã ỹy, Kristo, ta hã h'yy ka'eeh doo, séd h'yyb hedoo do ky n'aa ta ti taher'oot na-ãäj hë. ³³Te hub né paawä ta tii, ketëë do sa ky n'aa na-ãäj hë taher'oot. Ti hyb n'aa sahõnh hë bë ajyy, taw'ãäts hë bë kamahãnh bë äj bë hã hë bë kamahãnh doo da. Taw'ãäts hë ỹyj raweh'ëeh sa patug.

**Karapee, pahëew, maruus, sa yb hã na-ãäj
hë tamaher'oot do ky n'aa hahỹyh**

6 Karapee, pahëew, maruus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karapee bë bahadoo do hyb n'aa, bë ky dahé bë yb, bë ỹyn. Taw'ãäts hë

ⁱ 5.26 Ji nu kemuun do ky n'aa tii.

^j 5.31 Genesis 2.4

né hē ta tii da bē bad'oo. ²Hahỹỹ da kerih do hā: “Mawehēē a yb, mawehēē a ỹỹn.” Jāām pooj jé P'op Hagā Do ky n'aa jaw'yyk do ji ky dahé bā baad hadoo do ji gadoo taky dāng do tii. ³Hahỹỹ da ji hā taky dāng: “Mawehēē bā a yb, mawehēē bā a ỹỹn ōm wād dawēēt da badāk hahỹỹ bā.”^k

⁴Bēēh, sa yb, bē eǰǰg manā bē taah rah'yy ganapō mahānh. Taw'āāts hē baad bē baw'ēēh baad bē maher'ood sa hā, baad rababok hyb n'aa. Bē ma met'ēēg sa hā nyy da Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do karēn ji bawāt.

Sa karom hā, sa kariw n'aa hā na-āāj hē tamaher'oot do ky n'aa hahỹỹh

⁵Bēēh, sa karom, bē ky dahé bē kariw n'aa. Baad bē wehēē sa hā. J'ooj madāk doo me bē moo boo manāh bē ramejūū doo. Kristo bē ky daheeh doo da bē ky dahé bē kariw n'aa. ⁶Taw'āāts hē dooh jāām hē bē ky daheeh bē moo bok do tahegāā bā, bē hā taj'aa etsē bē karēn paawā do hyb n'aa. Kristo karom bē bahadoo do hyb n'aa, bē h'yyb gó naa, P'op Hagā Do karēn doo da bē moo boo sahōnh hē. ⁷T'ōp bē h'yyb gó naa, tsebé doo me, bē moo boo bē ramejūū doo. Taw'āāts hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē bē moo bok ta ti bē h'yyb gó, ajyy wē had'yyt nado. ⁸Hahỹ bē hyb n'aa newē: Sahōnh hā Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo da baad hadoo do ji moo wād wāt do mabaj, ta see karom ji do bā, sa karom ji nado bā na-āāj hē.

⁹Bēēh, sa kariw n'aa hedoo doo, bē karom bē raweh'ēēh doo da bē wehēē na-āāj hē sa hā. Bē eām manā bē karom, sét né hē ji Kariw N'aa hỹ pong jé hawāt do bē bahapāh do hyb n'aa. Bē karom sa Kariw N'aa, bē kariw n'aa na-āāj hē né tii. Ta ti dooh tasēew bā ji mahang. Séd gó tagadoo sahōnh hē. Ti hyb n'aa tabad'oo doo da bē bad'oo.

Ji mo n'aa jesuu n'aa ky n'aa hahỹỹh

¹⁰Tagadēēg ub bē ỹ maher'oot hahỹỹh: Bē h'yy kahejój Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa, tak'ēp hadoo do ta hejój hanaa.

¹¹Kaneb'oooh do pooj jé sahōnh hē ta mo n'aa jesuu n'aa warahén dadāk doo da, ta kuman tado dāk doo da, bē dadäg hadoo bē mo n'aa jesuu n'aa, bē ado däg bē kuman hadoo do bē hā P'op Hagā Do an'oo dāk doo, Dijab karēn bā bē tawadii, bē hā tanahajaa hyb

^k 6.3 Dew-Teronom 5.16

n'aa, ta hã bë j'aa ketsë hyb n'aa. ¹²Ta ti ÿ wén her'oot, dooh ajyy ër majiĩ rado bã. Karap'aar h'yyb nesaa do hedoo do hyb n'aa jewyk doo, nesaa do hejój n'aa näng doo, badäk hahÿy bã badagyp do hadoo doo gó habok do hã bag'ãas doo, ti né hë ër majiĩ. Kabaj'aa hedoo do nesaa do wë hã habong doo, ti né hë na-ãäj hë ër majiĩ. ¹³Ti hyb n'aa, bë ado däg sahõnh hë bë mo n'aa jesuu n'aa, bë kuman hadoo do na-ãäj hë P'op Hagä Do anoo doo, nesaa do bë wë takajaa noo gó nesaa do bë hã tanahajaa hyb n'aa, sahõnh hë bë bahajaa

Ta mo n'aa jesuu n'aa warahén dadäk do heen n'aa (Epeso 6.10-18)

bã kä, bë j'aa ketsë hyb n'aa kä. ¹⁴Baad bë hyb n'aa matakä däg. Bë ehub had'yyt hë bë her'oot do hã, ër majiĩ wë bë bahej'oonh hyb n'aa. Warahén ta baa wyd tadadäk doo da tii, tanahewaatt hyb n'aa. Warahén ta h'yyb gatsapoog n'aa tadadäk doo da baad takan'yyh hyb n'aa, baad had'op bë aboo baad bë kan'yyh hyb n'aa. ¹⁵Warahén ta tsyym suun tapadedëek doo da takahej'oonh hyb n'aa, tii da baad bë gado panyyg hanäm doo, h'yyb nyyw gó ji bawät hanoo doo, nesaa do hã bë h'yy kahej'oonh hyb n'aa. ¹⁶Warahén gatoj jesuu n'aa hadoo ji h'yy ka'eeh doo. Bë h'yy kae né hë. Bë h'yy kae bã bë hajaa bë meduuk gatoj hadoo do hahõng do Nesaa Do Yb hanaa. Bë h'yy kae bã, bë hajaa bë medug bã Nesaa Do Yb bë tah'yyb tatuk doo. ¹⁷Warahén ta soog sapaar s'ëeb tadadäk doo da, baad bë hyb n'aa newë had'yyt hë bë Jesus edëeb wät né hë nesaa do mahãnh. Bë ado däg na-ãäj hë P'op Hagä Do Sahee anoo do sën-jeer, P'op Hagä Do kyyh. ¹⁸Bë er'ood had'yyt hë P'op Hagä Do sii, bë hã ta Sahee h'yyb mahüüm doo da. Bë ky n'aa ets'ëë bë tamasa had'yyt hë hyb n'aa. Bë hyb n'aa matakä had'yyt hë. Bë h'yy gejë hõm manäh. Bë ky n'aa ets'ëë had'yyt hë ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh doo.

¹⁹Taw'ãäts hë hëp ÿ n'aa na-ãäj hë bë ky n'aa etsëë, ÿ ber'oot bã, P'op Hagä Do anoo hyb n'aa hã ÿÿ ÿ her'oot do pan'aa,

h'yyb neỹỹm doo me ta ky n'aa hanäm do pooj jé ji nahapäh do ta wób hä ỹ maher'oot hyb n'aa. ²⁰Ta ti ky n'aa hanäm do rod n'aa ỹỹh, Jesus mejũũ doo, ỹ rawén dawäts gëët. Hëp ỹ n'aa bë ky n'aa ets'ëë, ta ky n'aa hanäm do h'yyb neỹỹm doo me ỹ baher'oot hyb n'aa, hä ỹ Jesus karën doo da.

Paw-Ro kedëë hõm do ky n'aa hahỹỹh

²¹Tikiko, ër hỹỹj hadoo do baad ër kamahãã doo, baad ãã sii Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do wë moo wät doo, bë da tamaher'oot sahõnh hë këh ỹ n'aa. ²²Bë wë ỹ mejũũ tabahõm bë tamaher'oot hyb n'aa nyy da babä ãã babok, bë tah'yyb en'yym hyb n'aa na-ããj hë.

²³Ãã karën h'yyb näw, kamahãã doo, baad h'yy ka'eeh do na-ããj hë P'op Hagä Do ër Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ranoo bë hä hãj haa hedoo doo. ²⁴Ãã karën sahõnh hë ër Wahë N'aa Jesus Kristo hä had'yyt kamahãã do wë P'op Hagä Do ky enyym. Jããm hë kä.